

Havonta jelentkező sorozatunkban régi mikrofilmekről digitalizált folyóiratainkból szemeztetünk Önöknek. Egy-egy érdekes cikk erejéig visszarepülünk a múltba, hogy felidézzük, miről írtak a lapok évtizedekkel ezelőtt.

A teljes gyűjtemény és további érdekességek elérhetőek online archívumunkban.

Böngésszen bátran honlapunkon!

Nógrádi Lapok és Honti Híradó 1880. október 24. 8. évfolyam 43. szám p.2-3.

A cikk I. Ferenc József császár és király korabeli látogatását (az udvari vonat elhaladását) örökítette meg a nógrádi térségben.

A király Nógrádmegyében

1880. október 17-én.

Régi igazság, hogy vendégszerető nép vagyunk. Mindig örülünk, ha betér házunkhoz olyan, akinek megadhatjuk a tiszteletet. Idegen embert is úgy fogadunk, hogy ne érezze magát idegennek s szeressen köztünk lenni, élni: hát még koronás fejedelmünket, alkotmányos királyunkat hogy ne látnók szívesen örömmel, lelkünk hódolatával.

Ez igazságról siet a nemzet mindig tanúságot tenni, ha uralkodói hazajönnek, itthon járnak s ez igazságot lelkes fogadtatással bebizonyította a megye lakossága is kinek Mátyás király ideje óta csak most volt alkalma s most is csak utazóban üdvözölhetni földjén a koronás királyt, de ki lóháton és gyalog azóta hányszor megvédelmelte királyát, és hazáját.

Mint futó tűz, terjedt el a múlt héten megyszerte a hír, hogy királyunk Sziléziába a magyar államvasút megyénket is átszelő vonalán utazik. Derék főispánunké az érdem a kezdeményezésben, hogy a megye történetének e fontos mozzanata részünkről is illően megünnepelve legyen. Lapunk múlt számában említettük az ez irányban a megyei törvényhatósági bizottság közgyűlésén tett intézkedéseket, itt csak annyit hozunk még fel, hogy ugyanakkor Salgótarján, Fülek és Losoncz városa is ünnepélyesen készültek fogadni az uralkodót.

Mindhárom város azon reményben volt, hogy a király hódolatukat fogadni ugyanott kiszáll. Felsőbb helyről azonban már csütörtökön arról értesült a megye közönsége, hogy az ő Felségét vivő udvari vonat f. hó 17-én reggel csak Salgótarján és Füleken fog megállapodni.

Losoncz így elesett az ünnepélyes fogadtatástól, pedig a polgármester állítása szerint nem csak lelkesedéssel, de fényes díszszel készültek a királyt üdvözölni. Mindazonáltal a város és a helybeli testületek küldöttei Fülekre mentek hódolatukat bemutatni.

A király tudvalevőleg Siléziát, ausztriai tartományai közül egyikét és azt indult meglátogatni, melyet még eddig látogatásával nem szerencsételtett. Vasárnap reggel 4 órakor indult el külön udvari vonaton Gödöllőről Teschenbe, mely a budapest oderberg brünni pálya egyik állomása.

Kíséretében voltak br. Mondel főhadsegéden és a többi hadsegédeken kívül Tisza Kálmán miniszterelnök és br. Orczy Béla király személye körüli miniser. A Vonat – mely az uralkodó gács és morvaországi utazásában használttal ugyanaz – két mozdonyból és 9 kocsiából állott, ezek közt 3 vagon, egy nagy udvari salonkocsi és több teherkocsiból a vezetést Tolnay Lajos főigazgató az első vagonból intézte.

Gödöllőtől kezdve minden állomáson nagy közönség várta az uralkodó megérkeztét és harsogó éljenekkel üdvözölte, midőn elhaladt. A király katonai üdvözléssel fogadta az éljenzéseket. Első megállóhely Salgótarján volt, hol a közönségen kívül festői öltözetben saját zenekarukkal több ezer bánya és gyármunkás várta a vonatot Zemlinszky bánya- és Borbély vasfinomító gyár igazgatók vezetése alatt. Nógrádmegye küldöttsége közül főispánunk gr. Gyürky Ábrahám és gr. Forgách Antal mentek a vonat elé Salgótarjánba.

Három negyed hét óra volt, midőn az udvari vonat a szépen felékesített pályaudvarra berobogott. Zemlinszky Rezső bányaigazgató az uralkodót következő beszéddel üdvözölte:

Felséges Királyunk!

Legkegyelmesebb urunk!

Salgótarján nagyközsége, a bányatársulatok- és a vasgyár társulat helybeli személyzete, még egyéb intézetek és testületek nevében jutott nekünk ezen rendkívül ritka, nagy szerencse, hogy népéhez kegyelmesen leereszkedő Fölségednek szeretett alkotmányos királyunknak őszinte szívükből, örömteljes legmélyebb hódolatunkat kifejezhessük.

Mátyás király Fölségednek egyik dicső elődje óta, akinek ezen ormok és völgyek kedvelt vadászterületei voltak, a törzsmagyarság ez elrejtett ős tájon nem részesült ilyen boldog pillanatban.

Szép és dicső idők voltak azok! de ép oly szépnek és dicsőnek tekintjük mink a Jelent, midőn Fölséged boldogítólag felkeresi hű népeit iparos tevékenységükben és így uralkodói hatalmát egyesítve bírja a nemzetek őszinte szeretetével!

Azért Isten áldása kövesse és követni is fogja Fölségedet szeretett királyunkat, ezen és választott útjain. Éljen!

Az éljenzés lecsillapulta után az üdvözlésre ő Felsége rövid, barátságos szavakkal felelt s hosszasan társalgott az egyenkint bemutatott küldöttségi tagokkal. Tíz percnyi időzés után Forgách és Gyürky grófokat saját kocsijába híván meg, szünni nem akaró éljenzés között szállt ismét a vonatra. Útközben az egyik vagonban lévő ebédlőben reggeli terítettett, melyre a nevezett két gróf a király kíséretével együtt hivatalos volt.

Ezalatt Füleken is nagy mérvben készültek ő Felsége fogadására. Reggeli 6 órakor külön kocsikban hozta a rendes vonat a losonczy küldöttségek tagjait, továbbá a losonczyi és gácsi tűzoltókat, utóbbiakat gr. Forgách Sándor főparancsnok személyes vezetése alatt. Majd megérkeztek a nógrádmegyei küldöttek is díszmagyarban és a Fülek városi küldöttségek.

A pályaudvar már előző nap virágokkal és számtalan lobogóval, továbbá a király kiszálló helyén szőnyeggel fényesen feldíszítettett. Még a füleki vén várrom is ünnepi köntöst öltött

magára és számos nemzeti színű zászló ékesítette a reggeli szürkületől mogorván középkorias csonka tornyait. Bent a városban a középületeken, a Berchtold és Czebrián kastélyokon hasonlóan széles nemzeti színű lobogókkal játszott az őszi szél.

A rendre a losonczi és gácsi tűzoltócsapatok derék tagjai ügyeltek, s már 7 órakor Jörg József állomásfőnök ügyes útmutatásai folytán az indóházat ellepő nagy közönség, élén a küldöttségekkel, rendes, hosszú sorfalat képezett, mely mellett az udvari vonat elhaladandó volt.

Nógrádmegye küldöttsége díszmagyarruhákban közvetlen a kiszálló helyet képező szőnyeg mellett félkörben foglalt állást. Ott voltak: gr. Berchtold Arthur, gf. Cebrián László, Huszár István, Madács K., Sczitovszky János, Beniczky Gyula, Komjáthy Anselm, Harmos Gábor, Pajor István, Szerémy Gábor, Imády Károly, Desseffy Elek, Hanszély Márton és Gellén István. Mellettük Schopper, a rosznyói püspök lila ornátusában, tovább a környékbeli plébánosok és egyéb küldöttségek helyezkedtek el: Losonc város küldöttsége Pokorny polgármester, a reform. egyházé Szigyártó Sámuel, a dalárdái Kovács Sándor, az államgymnasium tanári karáé Kuntz igazgató, a tanítóképezdeé Terray Károly igazgató, Fülek városáé a bíró vezetése alatt. A losonczi tűzoltók főparancsnoka Beniczky Árpád és a gácsiaké gr. Forgách Sándor, mint említettük, parancsnoki díszben, lengő tollas sisakkal s a gróf parancsnok összes érdemjeleivel dekoráltan tűntek ki a fekete frakk és salonöltözetek közül, melyek nem épen díszes vegyülekben az összes polgári küldöttségi tagok öltözetét képezték.

Az idő borult és nyirkos, de csendes, mérsékelt hűvösségű volt, s a várakozás kellemetlenségeit nem igen növelte. Pontban egyébiránt a kitűzött időben 7 óra 44 perczkor hatalmas mozsárdurrogások jelentették, hogy az uralkodó közeledik. Alig egy percz telt el feszült várakozásban és midőn a vonat elérőbogott, a mozdony füttyét már harsogó éljenek fojtották el.

Lakájok ugráltak le felnyitni a salonkocsi ajtaját, melyből a király, követve főhadsegédei, Tisza és Orczy miniszterektől a kiterített szőnyegre a küldöttség elé kiszállott. Gyürky és Forgách grófok az udvari kocsi egyik oldalajtáján néhány másodperczcel előzőleg szálltak le és siettek a megyei küldöttség élére, hol gróf Gyürky Ábrahám főispánunk néhány lelkes szóban adott kifejezést azon hódolatteljes lelkesülésnek, mellyel a megye bizottmánya nevében ő Felségét Nógrád-megye területén üdvözölni szerencsés. A király „*Igen köszönöm a szíves fogadtatást*“ nyájas szavakkal viszonzta és katonai tisztelgéssel köszönte meg az üdvözlést s a meg meg újuló éljenzést. Azután Schopper püspökhöz lépve előtte is megdicsérte a fényes és díszes fogadtatást. Még néhány szót váltott a püspökkel, a gróf főispán által tett bemutatásokat fogadta s csaknem minden bemutatotthoz intézett egy két igen szívélyes modorú kérdést.

Ez alatt alkalmunk volt ő Felségét jobban szemügyre vehetni. A király, mint mindig ha utazik, lovas tábornoki egyenruhában s ennek szürke köpenyében volt, de nem díszben; arcza, melynél csak a lassan szürkülő haj és szakáll mutatják az előbbre haladott kort, szívjóságot és vidám nyájasságot tükrözött, kérdéseit oly tiszta magyar kiejtéssel intézte, mely akármelyik alföldi magyarzatú földesurnak becsületére válandott. Először alispánunk Madách Károlytól kérdezte a megye viszonyait és azt, van-e rend a megyében, azután többek között Cebrián gróftól, hol lakik, Harmos Gábortól, hol van a megye székhelye, Komjáthy és Szerémy

küldöttségi tagoktól, mióta szolgálnak, Pajor Istvántól, vajjon sok árva van-e a megyében sat.sat.

A füleki időzésre kitűzött 7 percz már elmúlt, midőn még mindig a bemutatások történtek. Nemsokára azonban főhadsegéde br. Mondel figyelmeztetésére „*Sajnálom; már mennem kell*“ szavakkal könnyed meghajlással és szívélyes üdvözléssel vált el a mind jobban köré gyűlt küldöttség sorából és szállott fel újra riadó a szűnni nem akaró éljenzések, kucsma és kalpaglobogtatások között az udvari kocsiba. Majd az ablakhoz lépett s katonai köszönéssel viszonzta a lelkes éljen kiáltásokat, melyek közé a Rákóczy induló harsány hangjai is vegyültek.

Ezután folytonos, viharos éljenek között tűnt el a vonat gyorsan, mint jött, szemeink elől.

Losonczon szép virágcsokrot dobtak ő Felsége coupéjába, melyet szíves fejbólintással köszönt meg, és a megye többi állomásain is az átfutó vonatot mindenütt az egybegyűlt nagy néptömeg azon hódoló lelkesedéssel és örömmel üdvözölte, mely a magyar trónt és koronát hagyományos hűséggel őrzi bizonyságául annak, hogy a magyar király a magyar nemzet királya.

– n n.